

## **Valtioneuvoston asetus vuosina 2020-2025 maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin myönnettävästä avustuksesta ja tähän tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n ja 8 §:n muuttamisesta**

### **1 Johdanto**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuosina 2020-2025 maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin myönnettävästä avustuksesta ja tähän tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta annettua valtioneuvoston asetusta (5/2021, jäljempänä *maankäyttösektoria koskeva valtioneuvoston asetus*). Asetus on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025 saakka. Tarkoituksena on lisätä asetukseen uusi valtiontuen oikeusperusta, joka mahdollistaa avustuksen myöntämisen vähämerkityksisenä tukena maatalouden alkutuotannossa.

### **2 Nykytila ja ehdotetut muutokset**

Siltä osin, kuin tuki kohdistuu hakijan taloudelliseen toimintaan, maankäyttösektoria koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaisia avustuksia myönnettäessä sovelletaan kyseisen asetuksen lisäksi valtionavustuslakia (688/2001) ja Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksiä. Voimassa olevan asetuksen 7 § koskee valtionavustusta taloudelliseen toimintaan eli valtiontukea. Pykälän 1 momentissa säädetään kolmesta valtiontuen oikeusperustasta. Ne ovat:

- 1) tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettu komission asetus (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*;
- 2) tiettyjen maa- ja metsätalouseläiden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettu komission asetus (EU) N:o 2022/2472, jäljempänä *maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*; tai
- 3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettu komission asetus (EU) 2023/2831, jäljempänä *yleinen de minimis -asetus*.

Edellä 3 kohdassa mainittu valtiontuen oikeusperusta on yleinen de minimis -asetus. Yleisen de minimis -asetuksen 1 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kyseisen asetuksen soveltamisalaan ei kuulu tuki maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiville yrityksille. Maatalouden alkutuotantoon on kuitenkin mahdollista myöntää vähämerkityksistä tukea, mutta tällöin tuen tulee täyttää maatalouden de minimis -asetuksen mukaiset edellytykset. Ehdotetaan, että maatalouden de minimis -asetus lisättäisiin 7 §:n 1 momentin uudeksi 4 kohdaksi. Näin ollen asetuksessa tarkoitettujen avustusten valtiontuen oikeusperustoina olisivat yleinen ja maatalouden ryhmäpoikkeusasetus sekä yleinen ja maatalouden de minimis -asetus.

Ehdotettu muutos asetukseen ei johdu EU-sääntelyssä tapahtuneista muutoksista, vaan tarkoituksena on ottaa kansallisesti käyttöön uusi tukimuoto, maatalouden de minimis -tuki, jolla on tarkoitus mahdollistaa avustusten maksaminen rajatuissa tapauksissa osana turvepeltojen vettämisen käytäntöjä kehittävää hanketta. Kyseistä tukea on tarkoitus myöntää noin 1-2 maanomistajille, jotka tutkimus- ja kehittämistoiminnan mahdollistamiseksi vettävät turvepeltolohkonsa niin, että lohko poistuu maatalouskäytöstä. Perusteluna tukimuodon käyttöönotolle on tutkimus- ja kehittämistyön mahdollistaminen osana ilmastolain toimeenpanoa tukevaa kehittämistyötä maankäyttösektorilla. Kehittämistoiminnassa toteutetuista kokeiluista saatavaa tietoa voidaan hyödyntää turvepeltojen vettämisen mahdollistavien korvausmallien suunnittelussa. Valittujen hankkeiden osalta avustus katsotaan valtiontueksi, koska tarjottu taloudellinen etu on saatavilla ainoastaan

valikoidusti osana tutkimus- ja kehittämishanketta toteuttamaan valituille toimijoille. Valtioneuvoston asetus 5/2021 on voimassa vuoden 2025 loppuun, joka rajaa myös ehdotettavan uuden tukimuodon käyttöajan. Tuki myönnettäisiin harkinnanvaraisena avustuksena vuoden 2025 valtion talousarvion momentin 30.40.22 (luonnonvara- ja biotalouden edistäminen) ilmastolain toimenpanaan osoitettujen määrärahojen puitteissa. Vuoden 2025 talousarviossa kyseiseen tarkoitukseen on varattu 800 000 euron määräraha, josta 17 000 kohdennetaan uuteen tukimuotoon.

Maatalouden de minimis -tuen käyttöönotto on tässä tapauksessa arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi vaihtoehdoksi valtiontukisääntöjen näkökulmasta sen yksinkertaisten menettelyjen vuoksi sekä hallinnollisesta että tuen saajien näkökulmasta. Maatalouden de minimiksen lisäksi arvioitiin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 34 artiklan mukaista tukea maatalouden ilmasto- ja ympäristösitoumuksiin sekä mahdollista tukijärjestelmän notifiointia, joita ei pidetty tarkoituksenmukaisena raskaan hallinnollisen menettelyn johdosta. Arvion mukaan myönnettävä tuki ei merkittävästi kuluta mahdollisuuksia hyödyntää maatalouden de minimistä muissa äkillisissä tarpeissa johtuen hyvin rajatusta kohdejoukosta ja euromääräisestä rajoitteesta. Toteutettavan hankkeen avulla luodaan pohjaa poistaa edullisimpia ja korkeimman päästövähennyspotentiaalin omaavia peltoja viljelyksestä pysyvästi tuottamalla tietoa vettämisen kustannuksista sekä hankkeiden toteutettavuudesta päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

Maankäyttösektoria koskevan valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 3 momentin kolmannen virkkeen mukaan silloin, kun valtionavustuksen oikeusperustana on yleinen de minimis -asetus, avustuksen tulee täyttää kyseisessä asetuksessa säädetyt edellytykset. Vastaava säännös sisällytettäisiin maatalouden de minimis -tuen osalta asetuksen 7 §:n 3 momentin viimeiseksi virkkeeksi. Asetuksen 8 §:n 1 momentin mukaan yleisen de minimis -asetuksen nojalla myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä on 90 prosenttia toiminnan tai hankkeen kustannuksista. Ehdotetaan, että asetuksen 8 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että momentin toisessa virkkeessä todettaisiin, että maatalouden de minimis -asetuksen nojalla myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä on 100 prosenttia toiminnan tai hankkeen kustannuksista. Valittu tuki-intensiteetti on EU-valtiontukisääntöjen näkökulmasta mahdollinen. Valtionavustusten lähtökohta kuitenkin on, ettei tukea pääsääntöisesti myönnettäisi täysimääräisenä, paitsi silloin kun se on avustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämätöntä. Valittavissa hankkeissa maatalousmaata siirtyisi pois taloudellisesta käytöstä, joten maanomistajilla ei ole taloudellista intressiä osallistua kokeiluun ilman kannustimena toimivaa kustannukset täysimääräisesti kattavaa avustusta. Valittu tuki-intensiteetti on siis välttämätön kyseessä olevan tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleishyödyllisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jäsenvaltion maataloustuotteiden alkutuotannossa toimiville yrityksille myöntämien vähämerkityksisten tukien kokonaismäärä ei saa ylittää kolmen verovuoden jakson aikana maatalouden de minimis -asetuksessa vahvistettua kansallista ylärajaa, joka Suomen kohdalla on 55 693 958 euroa.

Suomessa kansallista maatalouden de minimis -tuen määrää seuraa Ruokavirasto. Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa kokeiluhankkeessa mahdollisesti myönnettyt tuet tiedoksi Ruokavirastolle. Ennen tuen myöntämistä selvitetään tuensaajan aiemmin saamat tuet. Yhdelle yritykselle myönnetyn maatalouden de minimis -tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 20 000 euroa kolmen verovuoden jakson aikana. Komissio on nostamassa maatalouden de minimis -rajaa 37 000 euroon tämän hetkisen tietojen perusteella syksyn 2024 aikana. Yleisen de minimis -asetuksen nojalla myönnetty tuki ei voi ylittää 300 000 euroa kolmen vuoden aikana ja tällöin enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon kaikki eri EU-säädösten nojalla myönnetty vähämerkityksiset tuet. Maatalouden de minimis -tuen hyödyntäminen tässä yhteydessä ei juurikaan kuluta kansallista kiintiötä, koska tukea tullaan asetuksen puitteissa myöntämään vain 1-2 yksittäiselle toimijalle korkeintaan 17 000 euroa.

### **3. Asetuksenantovaltuus**

Valtionavustuslaki 8 §

#### **4 Vaikutukset**

Avustusta voidaan myöntää vuoden 2025 valtion talousarviossa momentille 30.40.22 ilmastolain toimeenpanoon myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Maatalouden de minimis –tuen lisäämisellä asetuksen valtiontukiperustaksi on pieni taloudellinen vaikutus tuensaajille. Esitys mahdollistaisi avustuksen myöntämisen turvemaiden vettämisen kokeiluun. Kyseinen avustus katsotaan valtiontueksi avustushakuun osallistuvien maatalousyrittäjien osalta. Avustusta myönnettäisiin 1-2 kohteelle, joilla vedenpintaa nostetaan niin, että alue muuttuu kosteikoksi. Vedenpinnan nostamisesta maksettaisiin valituksi tulleen kohteen maanomistajalle taloudellinen korvaus (valtionavustus). Avustettavat kohteet valittaisiin hakuilmoituksessa ilmoitettujen kriteerien mukaisesti. Maksettavan taloudellisen korvauksen yhteenlaskettu summa olisi korkeintaan 17 000 euroa riippumatta siitä, tuleeko avustushaussa valituksi 1 vai 2 vetettävää kohdetta. Esityksellä olisi vähäinen, mutta arviolta positiivinen ilmastovaikutus.

#### **5 Valmistelu**

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Lausuntokierros järjestettiin... [ ] Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

#### **6. Voimaantulo**

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.xx.2024.